

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Internacionalizace, spolupráce, inovace, reflexe a evaluace v přípravě budoucích učitelů

CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015764

Sylabus předmětu

Didaktika RJ 3

KRF / DIDZ3

Autor sylabu

Mg. Mihaela Pěšková, Ph.D.

Záznam úprav sylabu předmětu DIDZ3

Pracoviště / Zkratka:	KRF / DIDZ3
Název dlouhý:	Didaktika RJ 3
Akreditováno / Kredity:	Ano, 5 kred.
Rozsah hodin:	Přednáška 1 [HOD/TYD] Seminář 2 [HOD/TYD]
Akademický rok:	2021/2022
Způsob zakončení:	Zápočet, Zkouška (ústní)
Vyučovaný semestr:	Zimní
Profilující předmět:	Ne

Cíle předmětu (anotace)

Přednášky pojednávají o metodice výuky řečových dovedností (čtení, psaní, mluvení a poslech s porozuměním) ve všech jejich aspektech (lingvistická a psychologická východiska, klasifikace, typologie jazykových, řečových a komunikativních cvičení, tradiční a aktivizační přístupy, motivace, hodnocení a testování, zpracování v učebních souborech pro výuku ruského jazyka na ZŠ atd.), vyhodnotí překlad ve výuce RJ a zaměřují se na rozvíjení textové kompetence žáků obecně. Rozebírají problematiku hodnocení a testování a chybu v tradičním a moderním pojetí. Seznamují s teorií a praktickým využitím EJP a SERRJ jako sebereflektivních nástrojů. Věnují se průřezovým tématům a klíčovým kompetencím RVP v hodinách ruštiny, zařazení mezipředmětových vztahů a metodě CLIL. Podávají přehled možností zapojení ICT prostředků do výuky CJ (internet v hodinách RJ, WebQuest, e-učebnice, flesh-books, e-learning, m-learning, interaktivní tabule, tablety). Definují interkulturalitu a sociokulturní přístup ve výuce cizích jazyků, shrnují použití autentických (versus adaptovaných) materiálů (práce s písní, filmem a mapou ve výuce CJ). Zaměřují se na projektovou metodu výuky a její využití ve výuce CJ. Minimálně jednu přednášku nebo jeden seminář vede odborník z praxe jako workshop.

V seminářích studenti aplikují znalosti získané na přednáškách v aktivitách různého typu a rozsahu. Cílem seminářů je naučit se vysvětlit, názorně demonstrovat a hodnotit, prezentovat. Studenti přednesou referát na aktuální téma DCJ s multimediální oporou a následnou (auto)evaluací a rozvinutým vrstevnickým hodnocením. Řeší skupinový semestrální projekt se závěrečnou veřejnou prezentací a evaluací, osvojují si pravidla projektového řízení a metodiku projektového vyučování. Studenti nadále zkoušejí a diskutují vybrané metody a didaktické postupy. Vedou si portfolio budoucího učitele cizích jazyků (EPOSTL).

Oborová didaktika ruského jazyka pro ZŠ se dále opírá o znalosti a dovednosti studentů získané v předmětech Obecná didaktika pro základní školy, zejména co se týče přípravy vyučovací jednotky, provedení mikrovýstupů, témat, jako jsou klíčové kompetence, mezipředmětové vztahy a výukové metody s použitím ICT. Předmět je napojen na souběžné předměty Pedagogická psychologie pro ZŠ a Reflexe a hodnocení kvality výuky, jejichž výstupy aplikuje na výuku daného aprobačního předmětu.

Požadavky na studenta

Zápočet: Provedení referátu (inovativní přístupy a současné tendence ve výuce cizích jazyků) v rozsahu 30 minut s prezentací, aktivní spolupráce na řešení společného projektu. Vedení autoevaluační karty. Účast na seminářích 75 %.

Zkouška: Ústní výklad a diskuse nad třemi okruhy z předmětu Didaktika RJ, definice vybraných lingvo-didaktických pojmů, předložení a reflexe portfolia pro budoucí učitele cizích jazyků (EPOSTL).

Obsah

1. Projektová metoda v cizojazyčném vyučování. Klasifikace řečových dovedností a jejich místo ve výuce RJ na ZŠ. Plán studia a osobního rozvoje. Výsledky učení v semestru – autoevaluační karta. Revize portfolia EPOSTL za první rok studia. Hodnocení v projektové výuce.
2. Metodické základy výuky čtení. Práce s textem v hodině RJ na ZŠ. Hodnocení čtení. Gamifikace.
3. Metodické základy výuky poslechu s porozuměním v hodině RJ na ZŠ. Hodnocení poslechu.
4. Metodické základy výuky mluvení v hodině RJ na ZŠ. Hodnocení mluvení. Úlohy na rozvíjení mluvení a využití postupu zážitkové pedagogiky.
5. Metodické základy výuky psaní v hodině RJ na ZŠ. Hodnocení psaní. Didaktický test jako hodnotící metoda.
6. ICT ve výuce RJ – shrnutí. ICT aplikace využitelné v hodnocení. Evaluace chodu semestru v jeho polovině – návrh korekcí, dotazník, portfolio, evaluační karta.
7. Sociokulturní kompetence, interkulturní komunikace. Škály v IKK.
8. Využití autentických materiálů ve výuce RJ na ZŠ. Statistické metody hodnocení.
9. Integrace všeobecně vzdělávacích předmětů do výuky RJ na ZŠ. Akční výzkum.
10. Práce s uměleckým textem v hodinách RJ 1. Vizualizace informací 1.
11. Práce s uměleckým textem v hodinách RJ 2. Vizualizace informací 2.
12. Práce s uměleckým textem v hodinách RJ 3. Vizualizace informací 3.
13. Workshop s učitelem z praxe.

Garanti a vyučující

- Garant: doc. Liudmila Valova, CSc.
- Přednášející: Mgr. Michaela Pešková, Ph.D., doc. Liudmila Valova, CSc.
- Vede seminář: Mgr. Michaela Pešková, Ph.D., doc. Liudmila Valova, CSc.

Literatura

Základní

Ries, L., Kollárová002C E. (řds.); Hanzlíková, M. [et al.]. Svět cizích jazyků dnes: inovační trendy v cizojazyčné výuce = Svet cudzích jazykov dnes: inovačné trendy v cudzozajznej výučbe. Bratislava: Didaktis, 2004. ISBN 80-89160-11-5.

Hendrich, J. Didaktika cizích jazyků: Celost. vysokošk. učebnice pro stud. filozof. a pedagog.

fakult. Praha: SPN, 1988.

Pešková, M. Didaktika RJ 3. Plzeň: Západočeská univerzita, 2011.

Jílek, Staš Slav; Purm, ěadko. Didaktika ruského jazyka: Vybraě kapitoly pro posl fak. peda. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-373-1.

Littl, David; Pěřlová, ěadka. Evropské jazykové portfolio: příručka pro učitel a školitele. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2005. ISBN 80-211-0490-2.

Ščukin, A. N. Metodika obučeníja řečevomu obščeníju na inostrannom jazyke. Učebnoje posobije dlja prepodavatelej i studentov jazykovych vuzov. Moskva: Izdatel'stvo Ikar, 2011. ISBN 978-5-7974-0259-6.

Lebedinskij, S. I., Gerbik, L. F. Metodika propodavanija russkogo jazyka kak inostrannogo.. Minsk, 2011.

Ščukin, A. N. Obučeníje řečevomu obščeníju na russkom jazyke kak inostrannom. Metody. Prijemy. Rezul'taty. Moskva: Russkij jazyk. Kursy, 2012. ISBN 978-5-88337-285-7.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0404-4.

Ščukin, A. N. Teorija obučeníja inostrannym jazykam (lingvodidaktičeskie osnovy). Učebnoje posobije dlja prepodavatelej i studentov jazykovych vuzov. Moskva: VK, 2012. ISBN 978-5-98405-109-5.

Akišina, A. A., Kagan, O. E. Učimsja učit'. Dlja prepodavatelja russkogo jazyka kak inostrannogo. Moskva: Russkij jazyk, Kursy, 2012. ISBN 978-5-88337-.

Janíková, Věra. Výuka cizích jazyků. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3512-2.

Choděra, ě.; Ries, L. Výuka cizích jazyků: na prahu nového století II. Ostrava: Ostravská univerzita, 2000. ISBN 80-7290-281-4.

Doporučená

Časopisy. Cizí jazyky.

Slavík, Jan. Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9.

Lapid, B.A. Intansifikacija processa obučeníja ustnoj řeči (puti i prijomy). Moskva, VyZšaja škola, 1970.

Průcha, Jan. Multikulturní výchova: teorie-praxe-výzkum. Praha: ISV nakladatelství, 2001. ISBN 80-85866-72-2.

Skalková, Jarmila. Obecná didaktika. Praha: ISV, 1999. ISBN 80-85866-33-1.

Russkij jazyk za rubežom.

Choděra, ěadomír; ěiš, Lumír. Výuka ěizích jazyků: ěa prahu ěového stolítí. Ostrava: Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta, 1999.

Janíková, V.; Pířová, M.; Hanušová, S. (eds.). Výzkum výuky cizích jazyků. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5719-7.

Moree, D. Základy interkulturního soužití. Praha, 2015. ISBN 978-80-262-0915-7.

Časová náročnost

Aktivita	Časová náročnost aktivity [h]
Kontaktní výuka	52
Příprava prezentace (referátu v cizím jazyce) [10-15]	15
Příprava na zkoušku [30-60]	60
Celkem	127

Předpoklady

Odborné znalosti – pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:

- používat základní termíny didaktického diskurzu jak v češtině, tak v ruštině,
- vysvětlit teorii učebnic, stanovit kritéria pro výběr učebnice a popsat aktuální tendence v tvorbě učebnic cizích jazyků,
- charakterizovat vstupní činitele vyučovacího procesu a vědní okolí oborové didaktiky,
- shrnout poznatky z následové a blokové praxe.

Odborné dovednosti – pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:

- přihlížet k roli mateřského jazyka ve výuce CJ,
- naplánovat, provést a evaluovat celou vyučovací jednotku a vyhodnotit vyučovací jednotku realizovanou spolužáky,
- využívat různých organizačních forem vyučování,
- navrhnout efektivní strategie a konkrétní cvičení (z učebnice i vlastní) po nácvik jazykových prostředků a srovnávací cvičení pro odstranění mezijazykové interference s využitím nástrojů ICT,
- využívat materiálů z on-line databází pro výuku ruského jazyka,
- aplikovat postupy různých metodických směrů ve výuce cizích jazyků,
- komunikovat v ruštině na úrovni C1.

Obecné způsobilosti – před zahájením studia předmětu je student schopen:

- do řešení problémů zahrnovat úvahu o jejich etickém rozměru,
- samostatně a odpovědně se na základě rámcového zadání rozhodovat v souvislostech jen částečně známých,
- používat své odborné znalosti, odborné dovednosti a obecné způsobilosti alespoň v jednom cizím jazyce.

Výsledky učení

Odborné znalosti – po absolvování předmětu dokáže student:

- odlišit metodiku výuky jazykových prostředků a řečových dovedností,

- popsat podstatu projektového vyučování ve výuce CJ,
- objasnit teorii chyby a testování v cizojazyčném vyučování,
- vysvětlit pojem interkulturní kompetence, autentický a adaptovaný materiál,
- pojednat o metodě CLIL,
- propojit znalosti oborové didaktiky, pedagogiky, psychologie a shrnout poznatky z následové a blokové praxe,
- stanovit efektivní (auto)reflexivní a (sebe)hodnotící nástroje pro výuku CJ na ZŠ.

Odborné dovednosti – po absolvování předmětu dokáže student:

- navrhnout efektivní strategie a konkrétní cvičení (z učebnice i vlastní) pro nácvik řečových dovedností a překladu,
- ve výuce uplatňovat různé nástroje hodnocení,
- do výuky ruského jazyka zařadit projektové vyučování,
- využívat autentické materiály ve výuce RJ na ZŠ,
- fundovaně diskutovat o pedagogické praxi,
- představit výsledky aktuálního oborově-didaktického výzkumu,
- reflektovat a hodnotit proces vyučování a učení cizímu jazyku v celé jeho komplexnosti.

Obecné způsobilosti – po absolvování předmětu je student schopen:

- plánovat, podporovat a řídit s využitím teoretických poznatků oboru získávání dalších odborných znalostí, dovedností a způsobilostí ostatních členů týmu,
- samostatně a odpovědně se rozhodovat v nových nebo měnících se souvislostech nebo v zásadě se vyvíjejícím prostředí s přihlédnutím k širším společenským důsledkům jejich rozhodování,
- používají své odborné znalosti, odborné dovednosti a obecné způsobilosti alespoň v jednom cizím jazyce.

Hodnotící metody

Odborné znalosti – odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

- Ústní zkouška.
- Demonstrace dovedností (praktická činnost).
- Portfolio.
- Individuální prezentace.
- Průběžné hodnocení.
- Sebehodnocení.

Odborné dovednosti – odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

- Individuální prezentace.
- Skupinová prezentace.
- Demonstrace dovedností (praktická činnost).
- Portfolio.
- Výstupní projekt.

Obecné způsobilosti – obecné způsobilosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnoticími metodami:

- Portfolio.
- Skupinová prezentace.
- Výstupní projekt.
- Sebehodnocení.
- Průběžné hodnocení.

Vyučovací metody

Odborné znalosti – pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:

- Přednáška s analýzou videozáznamu.
- Přednáška s diskusí.
- Přednáška s aktivizací studentů.

Odborné dovednosti – pro dosažení odborných dovedností jsou užívány vyučovací metody:

- Seminární výuka (diskusní metody).
- Demonstrace dovedností.
- Projektová výuka.
- Samostatná práce studentů.
- Diskuse.

Obecné způsobilosti – pro dosažení obecných způsobilostí jsou užívány vyučovací metody:

- Řešení problémů.
- Exkurze, soustředění, výuka v terénu.
- Projektová výuka.
- Prezentace práce studentů.